

Bilaga 2: Kriterier för miljöbedömningar

NB02: PM Linjestudier

1. Miljö

Samma bedömningsgrunder som används i arbetet med MKB:n har använts för att bedöma alternativens konsekvenser.

Nedan beskrivs grunderna för konsekvensbedömningarna inom miljö mer utförligt.

1.1. Landskapsbild

Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Området har särskilda visuella kvaliteter med tydlig karaktär och struktur som kan ha nationell representativitet. I områden med högt värde kan de rumsliga, ekologiska, funktionella eller historiska sammanhangen tydligt utläsas. Dessa områden är känsliga för att karaktären förändras genom att nya element förs in.

Måttligt värde: Området har visuella kvaliteter med tydlig karaktär och struktur som är typiska/representativa för regionen. I områden med måttliga värden kan de rumsliga, ekologiska, funktionella eller historiska sammanhangen delvis utläsas. Dessa områden är måttligt känsliga för att karaktären förändras genom att nya element förs in.

Lågt värde: Området har få visuella kvaliteter där landskapet och stadsbilden t.ex. har otydlig identitet. Dessa områden är mindre känsliga för att karaktären förändras av att nya element förs in.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd står i mycket stor kontrast med omgivande landskap eller stadsmiljö och att åtgärden påverkar och försämrar upplevelsen av omgivningen; skala, orienterbarhet, invanda stråk, avgränsningar, landmärken och utblickar.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd står i kontrast med en del av omgivande landskap eller stadsmiljö och att åtgärden lokalt förändrar skala, struktur, orienterbarhet, invanda stråk, avgränsningar, landmärken och utblickar.

Små negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd förändrar landskaps- eller stadsbilden i liten omfattning vad gäller utblickar, orienterbarhet, rumslighet etc.

Positiva effekter: En förändring som innebär att karaktären och strukturer i landskapet och stadsmiljön, såsom orienterbarhet, tillgänglighet, skala, rumslighet och utblickar förstärks/förbättras.

1.2. Boende och hälsa – buller

Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Områden med bostäder, vård och skola samt kontor och hotell som i nuläget inte påverkas av trafikbuller, vibrationer eller stomljud.

Måttligt värde: Områden med bostäder, vård och skola samt kontor och hotell som påverkas av trafikbuller. Vibrationer eller stomljud kan förekomma.

Lågt värde: Områden som inte innehåller eller endast innehåller enstaka bostäder eller vård och skola, kontor och hotell oavsett avstånd till järnväg i markplan.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om trafikbuller och vibrationer överskrider utpekade riktvärden inomhus och/eller vid uteplatser/skolgård och åtgärder inte kan genomföras inom vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Måttliga negativa effekter: Uppstår om trafikbuller och vibrationer ökar i de olika ljudmiljöerna. Riktvärden inomhus och/eller vid uteplatser/skolgård överskrids i eller intill enstaka byggnader.

Små negativa effekter: Uppstår om trafikbuller och vibrationer är oförändrat eller om små förändringar sker utan att några riktvärden överskrids inomhus och/eller vid uteplatser/skolgård överskrids.

Positiva effekter: Uppstår om trafikbullret minskar och inga riktvärden överskrids inomhus och/eller vid uteplatser/skolgård.

1.3. Naturmiljö

Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Områden som har stor landskapsekologisk betydelse, stor betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller goda förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 1 och 2 (mycket högt och högt naturvärde) enligt NVI.

Måttligt värde: Områden som har viss landskapsekologisk betydelse, viss betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller vissa förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) enligt NVI.

Lågt värde: Områden som har ordinär landskapsekologisk betydelse och har små förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) enligt NVI.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora effekter: Uppstår när ekologisk funktion eller artmångfald minskas. Uppstår även vid fragmentering av naturmiljön som påverkar arters rörelsemönster eller spridningsförmåga eller när samband mellan ekologiska strukturer/funktioner bryts.

Måttliga effekter: Uppstår när ekologisk funktion eller artmångfald till viss grad minskas. Uppstår även om ekologiska strukturer/funktioner delvis påverkas negativt och fragmentering ökar i mindre skala.

Små effekter: Uppstår utan varaktiga effekter eller med högst marginell påverkan på ekologisk funktion/ekosystem eller artmångfald.

Positiva effekter: Uppstår när förutsättningarna förbättrar status för arter och naturtyper, bidrar till ökad artmångfald samt främjar ett naturligt rörelsemönster och möjliggör spridning för naturligt förekommande arter.

1.4. Kulturmiljö

Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Särskilt representativa miljöer och objekt som berättar om en viss historisk funktion, ett förlopp eller ett sammanhang. Miljöerna är välbevarade och ingår i ett tydligt sammanhang. Ofta har de hög grad av historisk läsbarhet. Högt värde omfattar även objekt som är särskilt betydelsebärande för ett förlopp eller en tid trots att sammanhanget idag är otydligt eller har brutits.

Måttligt värde: Representativa miljöer som berättar om en viss historisk funktion, ett förlopp eller ett sammanhang. Miljöerna är vanligt förekommande men viktiga för den historiska läsbarheten.

Litet värde: Avgränsade miljöer där sammanhanget är otydligt eller har brutits. För dessa miljöer är graden av historisk läsbarhet låg.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden går förlorade och den historiska läsbarheten försvåras kraftigt eller upphör helt.

Måttliga effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden fragmenteras eller skadas. Värden går delvis förlorade så att helheten inte kan uppfattas och den historiska läsbarheten reduceras.

Små effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden som inte är betydelsebärande för kulturmiljöns helhet och historiska samband/strukturer skadas eller tas bort. Den historiska läsbarheten kan även fortsättningsvis uppfattas.

Positiva effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att värdebärande karaktärsdrag förstärks och läsbarheten av landskapets utveckling förbättras.

1.5. Rekreation och friluftsliv

Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Områden med mycket goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek och upplevelser. Det kan vara naturmiljöer och stråk som nyttjas ofta och av många och som är utpekade i kommunala och regionala planer samt riksintressen för friluftsliv eller områden som är attraktiva nationellt och internationellt och som i stor grad bjuder stillhet och naturupplevelser.

Måttligt värde: Områden med goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek samt upplevelser. Det är områden som är särskilt lämpade för friluftsliv.

Lågt värde: Områden med mindre goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek samt upplevelser.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora effekter: Uppstår om föreslagen åtgärd förstör möjligheten till nyttjande av ett frilufts- och rekreationsområde eller skapar barriärer mellan viktiga målpunkter. Om föreslagen åtgärd kraftigt försämrar upplevelsevärdet.

Måttliga effekter: Uppstår om föreslagen åtgärd försämrar möjligheten till nyttjande av frilufts- och rekreationsområdet och i viss mån skapar barriärer mellan viktiga målpunkter. Om föreslagen åtgärd försämrar upplevelsevärde.

Små effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd inte ändrar nyttjandet av området. Åtgärden påverkar i liten grad områdets tillgänglighet och upplevelsevärde.

Positiva effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd förbättrar möjligheterna att nyttja naturen för friluftsliv och/eller minskar barriärer mellan målpunkter.

1.6. Naturresurser – grundvatten

Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Områden vilka är utpekade som grundvattenförekomster och kommunala vattenskyddsområden samt enskilda brunnar. Vattenområde som har stor betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller goda förutsättningar för artrikedom.

Måttligt värde: Vattenområde som ingår i skyddat område. Vattenområde som har viss betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller vissa förutsättningar för artrikedom.

Lågt värde: Vattenområde som inte ingår i skyddat område. Vattenområde som har små förutsättningar för hög artrikedom.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om åtgärder kraftigt och varaktigt försämrar grundvattnet med avseende på kvalitet eller kvantitet. Uppstår genom kraftigt avsänkta grundvattennivåer som medför att enskilda eller allmänna intressen skadas på ett bestående och betydande sätt.

Måttliga negativa effekter: Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av eller tillfälligt försämrar grundvattnet med avseende på kvalitet eller kvantitet. Uppstår genom grundvattenbortledning som medför viss påverkan på allmänna eller enskilda intressen.

Små negativa effekter: Uppstår om åtgärder marginellt eller kortvarigt förändrar grundvattenförhållandena med avseende på kvalitet eller kvantitet. Påverkan bedöms ha endast liten eller ingen praktisk betydelse för allmänna eller enskilda intressen.

Positiv påverkan: Uppstår om åtgärder medför att grundvattenförhållanden, med avseende på kvalitet eller kvantitet, förbättras där den tidigare varit låg eller där det tidigare har funnits problem.

1.7. Påverkan under byggskedet

Kriterier för bedömning av konsekvenser

Stora negativa konsekvenser: Uppstår om åtgärder medför långvariga (>år) och omfattande störningar i känsliga miljöer.

Måttliga negativa konsekvenser: Uppstår om åtgärder medför långvariga (>år) och måttliga störningar eller kortvariga (månader) och omfattande störningar i känsliga miljöer.

Små negativa konsekvenser: Uppstår om åtgärder medför kortvariga (månader) och mindre störningar i känsliga miljöer.

Positiva negativa konsekvenser: Uppstår när störningar eller problem som finns idag kan minskas genom åtgärder i byggskedet och/eller kan bidra till bättre miljö.

1.8. Rennäring

Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Renbetesområden med mycket goda förutsättningar för brukande vad gäller exempelvis tillgänglighet, ostördhet och fodertillgång.

Måttligt värde: Renbetesområden med goda förutsättningar för brukande vad gäller exempelvis tillgänglighet, ostördhet och fodertillgång.

Lågt värde: Renbetesområden med mindre goda förutsättningar för brukande vad gäller exempelvis tillgänglighet, ostördhet och fodertillgång.

Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om områden för rennäringen kraftigt försämras så att de inte längre går att nyttja. Uppstår också om viktiga flyttleder bryts och om nyckelområden enligt renbruksplaner förlorar sin funktion.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när delar av områden för rennäringen till viss del försämras och därmed blir svårare att nyttja.

Små negativa effekter: Uppstår när områden för rennäringsen påverkas i liten omfattning men fortfarande kan nyttjas.

Positiva effekter: Uppstår när tillgängligheten till områden av intresse för rennäringsen förbättras.

1.9. Riksintressen

Stora negativa konsekvenser: Ingrepp som innebär att ett område förlorar de värden som motiverat dess utpekande ska bedömas som påtagligt skadligt och stora konsekvenser.

Måttliga negativa konsekvenser: Ingrepp som innebär att utpekade kärnområden och viktiga funktionella samband påverkas negativt i ett riksintresse utan att värdet som motiverat utpekandet förloras men en viss försämring av områdets värde har uppstått.

Små negativa konsekvenser: Ingrepp som påverkar riksintresset geografiskt men inte påverkar de värden som motiverat dess utpekande.

Positiva konsekvenser: Ingrepp och åtgärder som påverkar riksintressets utpekade värden positivt. Det kan till exempel vara att minska barriäreffekter eller restaureringar.